

مطالعه روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران

مصطفی ربیعان^۱، علیرضا دررودی^۲، نادر بهمن^۲، عارفه احمدی^۲، نگین بشری^۲

چکیده

زمینه و هدف: کارآفرینی در عصر حاضر از نظر برخی اقتصاددانان و صاحب نظران، موتور حرکت و پیشرفت اقتصادی است. توسعه کارآفرینی، نیازمند داشتن روحیه‌ی بالای کارآفرینی است و در دانشگاه‌ها، دانشجویان به عنوان پایه‌های اصلی کارآفرینی محسوب می‌گردند. لذا در این پژوهش به ارزیابی و تعیین روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۹۲ پرداخته شد.

روش بررسی: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی-تحلیلی بود که به صورت مقطعی انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران ورودی‌های مهرماه ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ در مقطع کارشناسی بودند که بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم جامعه، تعداد ۲۱۶ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسش‌نامه‌ای استاندارد شده شامل دو بخش دموگرافیک و اطلاعات مربوط به مولفه‌های کارآفرینی بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آمار توصیفی و استنباطی شامل آزمون تی تک نمونه‌ای و تی مستقل، انجام گرفت. **یافته‌ها:** میانگین و انحراف معیار سنی دانشجویان $20/44 \pm 1/09$ سال بود. درصد امتیاز کسب شده روحیه کارآفرینی کلیه دانشجویان ۵۹/۹۰ بود که بالاتر از حد میانگین درصد امتیاز کسب شده (۵۰) بود.

نتیجه‌گیری: دانشجویان مورد مطالعه، از روحیه‌ی کارآفرینی بالاتر از میانگین برخوردارند و این مساله می‌تواند زمینه‌ای مساعد برای اجرا و پیشبرد برنامه‌های مربوط به توسعه و آموزش‌های کارآفرینی در دانشکده پیراپزشکی ایجاد کند.

واژه‌های کلیدی: روحیه، کارآفرینی، دانشجویان، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

* نویسنده مسئول:

علیرضا دررودی؛

دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی
تهران

Email :
A.darrudi91@yahoo.com

- دریافت مقاله: فروردین ۱۳۹۴ پذیرش مقاله: تیر ۱۳۹۴

مقدمه

توجه به دگرگونی‌های وسیعی که در عصر اطلاعات اتفاق افتاد از بین سه انقلاب دیجیتالی، اینترنتی و کارآفرینی، انقلاب کارآفرینی نقش بسزایی در توسعه و رشد کشورهای توسعه یافته داشته است و پیشرفت بسیاری از کشورها مرهون کارآفرینان و فعالیت‌های کارآفرینانه است (۱).

بنا به تعریف واژه نامه دانشگاهی وبستر، کارآفرین کسی است که متعهد می‌شود مخاطره‌های

در دهه‌های پایانی قرن بیستم با گذر از اقتصاد ملی به اقتصاد جهانی و تحولات عظیمی که در تکنولوژی‌های نوین ایجاد شد، جامعه‌ی عصر صنعتی به تدریج جای خود را به جامعه‌ی اطلاعاتی داد. با

^۱ مربی گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

^۲ انجمن علمی پژوهشی مدیریت اقتصاد سلامت، مرکز پژوهش‌های دانشجویی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

کنترل درونی، عقیده دارند رویدادهای زندگی، نتیجه‌ی برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات خودشان است و نتیجه‌ی اقدامات خود را به اقبال، سرنوشت و امثال این‌ها نسبت نمی‌دهند (۵).

در حال حاضر، سیر تحولات جهانی، کارآفرینان را در خط مقدم توسعه‌ی فناوری و اقتصادی قرار داده است. تجربه‌ی موفقیت آمیز اغلب کشورهای پیشرفته و نیز برخی از کشورهای در حال توسعه در عبور از بحران‌های اقتصادی به واسطه‌ی توسعه‌ی کارآفرینی در آن کشورها، موجب شده است تا سایر کشورها نیز به کارآفرینی، کارآفرینان و شکل‌گیری کسب و کارهای نوآورانه اهمیت بیشتری بدهند. کارآفرینی علاوه بر ایجاد ثروت و اشتغال زایی در این جوامع، توانسته است به توسعه‌ی فناوری‌های جدید، ترغیب و گسترش سرمایه‌گذاری و افزایش سطح رفاه عمومی کمک شایانی نماید (۶). اهمیت کارآفرینی حتی در توسعه‌ی مناطق روستایی از آنجایی ناشی می‌شود که فرد کارآفرین می‌تواند با شناسایی فرصت‌ها و مشکلات موجود، به ابداع راه‌کارهای نوین در جهت رشد و توسعه همت گمارد (۷).

سازمانها نیز برای بقا در عصر رقابت، به لحاظ مولفه‌هایی مانند نوآوری، خطرپذیری و پیشگامی هم در امور کارکنان و منابع انسانی، و هم در زمینه‌ی ساختار و فرایندها ملزم هستند. افزایش تمایل کارکنان به عمل کارآفرینانه برای سازمانها، به جهت ایجاد دانش جدید و تبدیل آن به محصولات و خدمات جدید و به منظور رقابت در جهت کسب فرصت‌های بهره‌ور، ضروری است. در واقع، سازمان‌ها بدون داشتن افرادی که نقش کارآفرینانه داشته باشند، رو به نابودی خواهند رفت (۸).

اهمیت بحث کارآفرینی به حدی است که اقتصاددانان، کارآفرینان را موتور رشد و توسعه‌ی

یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی، اداره و تقبل کند (۲). کارآفرینی، مفهومی است که از آغاز خلقت بشر وجود داشته است (۳) که برای اولین بار در قرن ۱۸ توسط Kantilon ابداع شد (۲).

افراد کارآفرین و کسانی که از ویژگی‌های کارآفرینانه بهره‌مند هستند، می‌توانند در مسیر تحولات حرفه‌ای پیش‌کنشی عمل کنند، مسیر دگرگونی‌ها را بشناسند، نسبت به نیازهای جدید آگاهی یابند، و در راستای ایجاد مشاغل جدید نقش آفرین باشند. اگرچه کارآفرینی، مفهومی است که در آغاز در اقتصاد مطرح بود و تا دهه‌ی ششم قرن بیستم بیشتر از سوی اندیشمندان اقتصادی به آن پرداخته می‌شد، اما در مجموع آنها نتوانستند تعریفی جامع و کامل از کارآفرینی ارائه کنند، بنابراین نقش آن در نظریه‌های اقتصادی به تدریج کم‌رنگ شد و همراه پررنگ شدن نقش کارآفرینان در توسعه اقتصادی جوامع، روان‌شناسان به بررسی ویژگی‌های کارآفرینان پرداختند (۴).

بر اساس مدل جامع کارآفرینی، کارآفرینان دارای پنج ویژگی: توفیق‌طلبی، خطرپذیری، استقلال‌طلبی، خلاقیت، اراده یا کنترل درونی هستند. **توفیق‌طلبی**، به معنی تمایل به انجام کار بر اساس استانداردهای بالا برای کسب موفقیت در موقعیت‌های مختلف است. **خطرپذیری**، پذیرش کارهایی است که امکان شکست در آنها وجود دارد. **استقلال‌طلبی**، به این نکته اشاره دارد که کارآفرینان علاقه دارند کارها را مطابق تصمیم خود و به شیوه خودشان انجام دهند، و رئیس خود باشند. **خلاقیت**، خلق ایده‌های جدیدی است که ممکن است به محصولات یا خدمات جدید منجر شود. **اراده یا کنترل درونی**، در برگیرنده‌ی اعتقاد فرد نسبت به این موضوع است که وی در کنترل وقایع داخلی یا خارجی می‌باشد. کارآفرینان دارای

برنامه ی درسی ارائه می‌شود(۱۱). آموزش کارآفرینی در برنامه درسی دانشگاه، آگاهی و علاقه‌ی دانشجویان را در انجام کارآفرینی به عنوان یک حرفه افزایش داده است(۱۲).

در این بین، نکته قابل ملاحظه این است که افرادی که جهت کارآفرینی در موسسات آموزش عالی تعلیم می‌بینند، باید دارای ویژگی‌هایی از جمله روحیه خطرپذیری، توفیق‌طلبی، خلاقیت، استقلال‌طلبی و کنترل‌درونی باشند(۱۰). بدین منظور این پژوهش درصدد است تا به ارزیابی و تعیین میزان روحیه‌ی کارآفرینی در میان دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران بپردازد.

روش بررسی

مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی - تحلیلی بود که به صورت مقطعی انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان ورودی‌های مهرماه ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ در مقطع تحصیلی کارشناسی رشته‌های مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، هوشبری، اتاق عمل، رادیولوژی، علوم آزمایشگاهی و فناوری اطلاعات سلامت دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ بود. برای جمع آوری داده‌ها از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه بندی شده استفاده گردید. در این شیوه، دانشجویان بر اساس رشته‌های موجود طبقه‌بندی شدند و با استفاده از فرمول حجم نمونه کوکران و در نظر گرفتن حجم جامعه ۴۹۵ نفری، حجم نمونه این مطالعه برابر ۲۱۶ نفر تعیین گردید.

ابزار گردآوری داده‌های مورد استفاده در این مطالعه، پرسش‌نامه‌ای مشتمل بر دو بخش بود: بخش اول شامل ۴ سوال در مورد اطلاعات دموگرافیک و بخش دوم پرسش‌نامه استاندارد شده‌ی کارآفرینی

اقتصاد جامعه می‌دانند و دانشمندان مدیریت، آنها را از مهمترین عوامل تحول و نوآوری‌های سازمانی در عصر حاضر به شمار می‌آورند. لذا در هر محیطی که افراد از تفکر و هنر کارآفرینی برخوردار باشند، اقتصادی پویا و متنوع وجود خواهد داشت(۹).

امروزه کارآفرینان به عنوان عاملان یا تسهیل‌گران تغییر در دنیای کسب و کار شناخته شده اند، کسانی که فرصت‌هایی را که دیگران نمی‌یابند و یا به عنوان مشکل می‌شناسند، تشخیص می‌دهند(۱۰).

امروزه این تفکر که ویژگی‌های کارآفرینی ذاتی هستند، نه تنها مورد پذیرش واقع نشده است، بلکه آموزش این ویژگی‌ها و پژوهش درباره‌ی آن در دو دهه‌ی گذشته، که دهه‌های طلایی کارآفرینی نام گرفته است، بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته و حتی در کشورهای در حال توسعه به عنوان یک ضرورت مطرح گردیده است. از آنجایی که کارآفرینی قابل آموزش و یادگیری است، همه افراد می‌توانند کارآفرین شوند. امروزه مراکز آموزش پزشکی دانشگاهی تلاش می‌کنند تا با حداکثر امکانات و بهره‌برداری از دستاوردهای تحقیقاتی، شمار بیشتری از دانشجویان خود را که دارای ویژگی‌های کارآفرینی هستند، شناسایی کرده و به آموزش در جهت کارآفرینی و فعالیت‌های کارآفرینانه تشویق و هدایت کنند. سیادت و همکاران(۱۳۹۱) نیز به این نتیجه رسیدند که با افزایش سطح علم، میانگین روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان افزایش می‌یابد(۵).

کالج‌ها و دانشگاه‌های زیادی در سراسر جهان، ارائه ی دوره‌های کارآفرینی خود را در طول ۲۵ سال گذشته به طور قابل توجهی افزایش داده اند. دوره‌های کارآفرینی نه تنها توسط موسسه‌های تجاری، بلکه توسط دانشکده‌های دیگری مانند علوم اجتماعی، علوم طبیعی، مهندسی، و فناوری اطلاعات نیز در

شامل تعداد ۵۴ سوال بود که خود دارای پنج مولفه و هر مولفه ویژگی‌های خاصی را ارزیابی می‌کرد (۱۳). کسب امتیاز بالاتر از میانگین در هر مولفه، به این معنی بود که دانشجویان، بسیاری از آن صفات را برخوردار بودند.

مولفه‌ی اول: **نیاز به توفیق**، شامل ۱۲ سوال، که حداکثر نمره ۱۲ و میانگین ۶ بود. کسب امتیاز بالاتر از میانگین در این بخش به این معناست که دانشجویان، از ویژگی‌های آینده‌نگری، خودکفایی، خوش بینی، وظیفه‌گرایی، نتیجه‌گرایی، ناآرامی و سخت‌کوشی، اعتماد به نفس، عزم و اراده و شاید همه‌ی آنها برخوردار هستند.

مولفه‌ی دوم: **نیاز به استقلال**، شامل ۶ سوال، که حداکثر نمره ۶ و میانگین ۳ بود. کسب امتیاز بالاتر از میانگین در این بخش به این معناست که دانشجویان، از ویژگی‌های نیاز به انجام کار خود، نیاز به اظهار افکار خود، تنفر از فرمان‌برداری، تمایل به خود تصمیم‌گیری، تن دادن به فشارهای گروهی و شاید همه آنها برخوردار هستند.

مولفه‌ی سوم: **تمایل به خلاقیت**، شامل ۱۲ سوال که حداکثر نمره ۱۲ و میانگین ۶ بود. کسب امتیاز بالاتر از میانگین در این بخش به این معناست که دانشجویان، از ویژگی‌های تمایل به رویا، داشتن ایده‌های زیاد، تنفر از فرمان‌برداری، تمایل به بدعت و تغییر، قدرت تصور و نوآوری، برخوردار هستند.

یافته‌ها

جدول ۱: توزیع ویژگی‌های دموگرافیک دانشجویان مورد مطالعه

متغیر	توضیح	تعداد	درصد
جنس	مرد	۵۵	۲۵/۵۰
	زن	۱۶۱	۷۴/۵۰

مولفه‌ی چهارم: **خطرپذیری**، شامل ۱۲ سوال که حداکثر نمره ۱۲ و میانگین ۶ بود. کسب امتیاز بالاتر از میانگین در این بخش به این معناست که دانشجویان، از ویژگی‌های کارکردن روی اطلاعات ناقص، ارزیابی دقیق قابلیت‌های خود، بیش از حد یا کمتر از حد بلند پرواز نبودن، برخوردار هستند.

مولفه‌ی پنجم: **عزم و اراده**، شامل ۱۲ سوال که حداکثر نمره ۱۲ و میانگین ۶ بود. کسب امتیاز بالاتر از میانگین در این بخش به این معناست که دانشجویان، ویژگی‌های استفاده از فرصت‌ها، اهمیت ندادن به قضا و قدر، خوشبختی خود را موجب شدن و اعتماد به نفس، برخوردار هستند.

مقیاس پرسش‌نامه، دو درجه‌ای (بلی=۱، خیر=۰) و نمره کل پرسش‌نامه نمایان‌گر روحیه‌ی کارآفرینی بود. داده‌ها از طریق نرم افزار SPSS و آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون‌های آماری t تک نمونه‌ای جهت مقایسه میانگین امتیاز هر یک از مؤلفه‌های روحیه کارآفرینی سال‌های ورودی، تحلیل واریانس یک طرفه و آزمون تعقیبی Tukey جهت بررسی تفاوت میانگین امتیاز هر یک از مؤلفه‌های روحیه کارآفرینی در گروه‌های آموزشی مختلف، آزمون t مستقل جهت مقایسه میانگین هر یک از مؤلفه‌های روحیه کارآفرینی در دو گروه دانشجویان (پسر و دختر) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

سن	۱۸ - ۲۲	۱۹۲	۸۸/۸۸
	۲۲ - ۲۶	۲۴	۱۱/۲۲
سال ورود	مهر ۹۰	۱۰۸	۵۰
	مهر ۹۱	۱۰۸	۵۰
رشته تحصیلی	مدیریت خدمات بهداشتی درمانی	۳۶	۱۶/۶۶
	هوشبری	۳۶	۱۶/۶۶
	اتاق عمل	۳۶	۱۶/۶۶
	رادیولوژی	۳۶	۱۶/۶۶
	علوم آزمایشگاهی	۳۶	۱۶/۶۶
	فناوری اطلاعات سلامت	۳۶	۱۶/۶۶

ورودی مهر سال ۱۳۹۱ بودند که از این تعداد برای هر یک از رشته‌های ذکر شده ۳۶ نفر (۱۶/۶۶ درصد) انتخاب شده بودند (جدول ۱). همچنین میانگین و انحراف معیار سنی دانشجویان شرکت کننده $20/44 \pm 1/09$ بود.

اطلاعات بدست آمده حاکی از آن است که از ۲۱۶ نفر تعداد کل نمونه، ۱۶۱ نفر (۷۴/۵٪) از دانشجویان زن، و ۵۵ نفر (۲۵/۵٪) از دانشجویان مرد هستند. تعداد ۱۰۸ نفر (۵۰٪) از دانشجویان، ورودی مهر سال ۱۳۹۰ و ۱۰۸ نفر (۵۰٪) از دانشجویان

جدول ۲: توزیع فراوانی امتیاز کسب شده عوامل کارآفرینی بر حسب جنسیت

جنس	عوامل کارآفرینی	نیاز به توفیق	نیاز به استقلال	تمایل به خلاقیت	خطر پذیری	عزم و اراده	جمع	سطح معنی داری p
مرد	امتیاز کسب شده	۶/۸۷	۳/۱۸	۷/۷۰	۷/۵۲	۷/۵۸	۳۲/۸۵	۰/۴۳
	کل امتیاز	۱۲	۶	۱۲	۱۲	۱۲	۵۴	
	درصد امتیاز کسب شده	۵۷/۲۵	۵۳	۶۴/۱	۶۲/۶۶	۶۳/۱۲	۶۰/۰۲	
زن	امتیاز کسب شده	۶/۸۵	۳/۰۹	۷/۳۶	۶/۸۴	۸/۰۳	۳۲/۱۷	۰/۴۴
	کل امتیاز	۱۲	۶	۱۲	۱۲	۱۲	۵۴	
	درصد امتیاز کسب شده	۵۷/۰۸	۵۱/۵	۶۱/۳۳	۵۷	۶۶/۹۱	۵۸/۷۶	

میانگین روحیه کارآفرینی دانشجویان بر حسب جنس با استفاده از آزمون تی تست مستقل، معنادار نشده است ($p > 0/05$).

جدول ۲ نشان می‌دهد که مردان در تمامی عوامل کارآفرینی بجز عزم و اراده از درصد امتیاز بیشتری نسبت به زنان برخوردار هستند. اگرچه تفاوت

جدول ۳: توزیع فراوانی امتیاز کسب شده عوامل کارآفرینی بر حسب سال ورودی

سال ورودی	عوامل کارآفرینی	نیاز به توفیق	نیاز به استقلال	تمایل به خلاقیت	خطر پذیری	عزم و اراده	جمع	سطح معنی داری p
۹۰	امتیاز کسب شده	۶/۸۰	۳/۰۵	۷/۲۱	۷/۰۲	۷/۹۹	۳۲/۰۷	۰/۴۷
	کل امتیاز	۱۲	۶	۱۲	۱۲	۱۲	۵۴	
	درصد امتیاز کسب شده	۵۶/۶۶	۵۰/۸۳	۶۰/۰۸	۵۸/۵۰	۶۶/۵۸	۵۹/۳۸	
۹۱	امتیاز کسب شده	۶/۹۱	۳/۱۸	۷/۶۹	۷/۰۰	۷/۸۴	۳۲/۶۲	۰/۴۷
	کل امتیاز	۱۲	۶	۱۲	۱۲	۱۲	۵۴	
	درصد امتیاز کسب شده	۵۷/۵۸	۵۳/۰۰	۶۴/۰۸	۵۸/۳۳	۶۵/۳۳	۶۰/۴۰	

جدول ۳ نشان می‌دهد بین روحیه کارآفرینی دانشجویان با سال ورودی آن‌ها، با استفاده از آزمون تی‌تست مستقل رابطه معناداری وجود ندارد ($p > ۰/۰۵$).

جدول ۴: توزیع فراوانی امتیاز کسب شده عوامل کارآفرینی بر حسب رشته تحصیلی

رشته	عوامل کارآفرینی	نیاز به توفیق	نیاز به استقلال	تمایل به خلاقیت	خطر پذیری	عزم و اراده	جمع
مدیریت خدمات بهداشتی درمانی	امتیاز کسب شده	۷/۲۷	۳/۱۹	۷/۵۸	۷/۰۵	۸/۱۱	۳۲/۲۰
	کل امتیاز	۱۲	۶	۱۲	۱۲	۱۲	۵۴
	درصد امتیاز کسب شده	۶۰/۵۸	۵۳/۱۶	۶۳/۱۶	۵۸/۷۵	۶۷/۵۸	۶۱/۴۸
هوشبری	امتیاز کسب شده	۶/۸۳	۳/۰۵	۷/۹۱	۷/۵۰	۸/۱۳	۳۳/۴۲
	کل امتیاز	۱۲	۶	۱۲	۱۲	۱۲	۵۴
	درصد امتیاز کسب شده	۵۶/۹۱	۵۰/۸۳	۶۵/۹۱	۶۲/۵	۶۷/۷۵	۶۱/۸۸
اتاق عمل	امتیاز کسب شده	۷/۲۷	۳/۱۳	۷/۶۶	۷/۶۹	۸/۱۶	۳۲/۹۱
	کل امتیاز	۱۲	۶	۱۲	۱۲	۱۲	۵۴
	درصد امتیاز کسب شده	۶۰/۵۸	۵۲/۱۶	۶۳/۸۳	۵۵/۷۵	۶۸	۶۰/۹۴
رادیولوژی	امتیاز کسب شده	۶/۹۱	۳/۱۹	۷/۶۶	۷/۱۹	۷/۳۸	۳۲/۳۳
	کل امتیاز	۱۲	۶	۱۲	۱۲	۱۲	۵۴
	درصد امتیاز کسب شده	۵۷/۵۸	۵۳/۱۶	۶۳/۸۳	۵۹/۹۱	۶۱/۵۰	۵۹/۸۷
علوم آزمایشگاهی	امتیاز کسب شده	۶/۹۱	۲/۹۷	۷/۱۳	۷/۲۲	۸/۱۳	۳۲/۳۶
	کل امتیاز	۱۲	۶	۱۲	۱۲	۱۲	۵۴
	درصد امتیاز کسب شده	۵۷/۵۸	۴۹/۵	۵۹/۴۱	۶۰/۱۶	۶۷/۷۵	۵۹/۹۲

۲۹/۸۴	۷/۵۵	۶/۴۴	۶/۷۵	۳/۱۶	۵/۹۴	امتیاز کسب شده	فناوری اطلاعات سلامت
۵۴	۱۲	۱۲	۱۲	۶	۱۲	کل امتیاز	
۵۵/۲۵	۶۲/۹۱	۵۳/۶۶	۵۶/۲۵	۶۳/۲	۴۹/۵۰	درصد امتیاز کسب شده	
۰/۰۸۵	۰/۴۶۶	۰/۱۶۳	۰/۰۶۱	۰/۹۷۸	۰/۰۳۰	مقدار p	

رشته‌ی اتاق عمل بیشترین درصد امتیاز، و رشته‌ی رادیولوژی کمترین درصد امتیاز را کسب کردند. در مجموع درصد امتیاز کسب شده رشته‌ی هوشبری بیشترین و رشته‌ی فناوری اطلاعات سلامت کمترین را داشته‌اند؛ که این تفاوت میانگین امتیاز عوامل کارآفرینی در رشته‌های تحصیلی مختلف با استفاده از تحلیل واریانس یک طرفه و آزمون تعقیبی Tukey، در عامل نیاز به توفیق معنادار شده است ($p < 0/05$)، اما در سایر عوامل معنادار نشده است ($p > 0/05$).

جدول ۴ نشان می‌دهد که در عامل نیاز به توفیق، دانشجویان رشته‌های مدیریت خدمات بهداشتی درمانی و اتاق عمل، بیشترین درصد امتیاز، و رشته‌ی فناوری اطلاعات سلامت کمترین درصد امتیاز، در عامل نیاز به استقلال رشته‌ی فناوری اطلاعات سلامت بیشترین درصد امتیاز و رشته‌ی علوم‌آزمایشگاهی کمترین درصد امتیاز، در عوامل تمایل به خلاقیت و خطرپذیری رشته‌ی هوشبری بیشترین درصد امتیاز و رشته‌ی فناوری اطلاعات سلامت کمترین درصد امتیاز، و در عامل عزم و اراده

جدول ۵: توزیع فراوانی امتیاز کسب شده عوامل کارآفرینی کلیه دانشجوین

جمع	عزم و اراده	خطرپذیری	تمایل به خلاقیت	نیاز به استقلال	نیاز به توفیق	عوامل کارآفرینی
۳۲/۳۵	۷/۹۱	۷/۰۱	۷/۴۵	۳/۱۲	۶/۸۶	میانگین امتیاز کسب شده
۵۹/۹۰	۶۵/۹۱	۵۸/۴۱	۶۲/۰۸	۵۲	۵۷/۱۶	درصد امتیاز کسب شده

تبدیل شده است که برای حل این معضل می‌توان از کارآفرینی به عنوان راهکاری اثربخش بهره گرفت. شرط لازم برای توسعه‌ی کارآفرینی در حوزه‌ی سلامت، برخورداری دانشجویان از روحیه‌ی کارآفرینی است. در وضعیت کنونی دانشجویان با انبوهی از اطلاعات و مهارت‌های فنی رشته‌ی خود روانه‌ی بازار کار می‌شوند که به دلیل محدودیت پست‌های سازمانی، در یافتن شغل با مشکلاتی روبرو می‌شوند. چنان که دانشجویان از ابتدای ورود به دانشگاه علاوه بر فراگیری علوم نظری و عملی،

جدول ۵ نشان می‌دهد که کلیه دانشجویان در عامل عزم و اراده بیشترین، و در عامل نیاز به استقلال، کمترین درصد امتیاز را کسب نموده‌اند. در مجموع، درصد امتیاز کسب شده روحیه کارآفرینی کلیه دانشجویان ۵۹/۹۰ بود که بالاتر از حد میانگین درصد امتیاز کسب شده (۵۰) است.

بحث

افزایش چشمگیر بیکاری در میان گروه‌های شاغل به تحصیل به یکی از مسائل و مشکلات جامعه امروز

خطرپذیری رشته‌ی هوشبری بیشترین و رشته‌ی فناوری اطلاعات سلامت کمترین و در عامل عزم و اراده رشته‌ی اتاق عمل بیشترین امتیاز و رشته‌ی رادیولوژی کمترین امتیاز را کسب نموده‌اند. در مجموع، درصد امتیاز کسب شده، رشته‌ی هوشبری بیشترین و رشته‌ی فناوری اطلاعات سلامت کمترین امتیاز را داشتند.

لازم به ذکر است که این پژوهش تنها به بررسی ویژگی‌های روان‌شناختی کارآفرینی دانشجویان پرداخته است؛ بنابراین لازم است سایر مؤلفه‌های کارآفرینی دانشجویان نیز مورد مطالعه و توجه قرار گیرد.

نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد، دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران از روحیه‌ی کارآفرینی بالاتر از میانگین برخوردارند و این مساله می‌تواند زمینه‌ای مساعد برای اجرا و پیشبرد برنامه‌های مربوط به توسعه و آموزش‌های کارآفرینی ایجاد کند.

در سطح کلان، تدوین سیاست‌های مناسب توسعه‌ی کارآفرینی در محورهای حمایت‌های مالی و اطلاعاتی از کارآفرینی، آموزش و فرهنگ‌سازی، اصلاحات و رفع موانع حقوقی و قانونی از جمله اقداماتی است که می‌توان برای توسعه‌ی کارآفرینی توسط سازمان‌های سیاست‌گذار انجام گیرد.

با این حال لازم است که در برنامه‌های آموزشی، تقویت همه مؤلفه‌های کارآفرینی نظیر: قرار دادن درس کارآفرینی در سرفصل دروس، برگزاری کارگاه، همایش‌ها و انجام آزمون‌های روحیه کارآفرینی مورد توجه قرار گیرند. لذا پیشنهاد می‌گردد به دانش نظری دانشجویان، مهارت‌های کسب و کار و توانایی

مهارت‌های کارآفرینی را هم فراگیرند، با حمایت‌های مالی، حقوقی و قانونی دولت خواهند توانست کسب و کاری را راه‌اندازی نموده و علاوه بر ایجاد بهره‌وری و رفاه، برای افراد دیگر نیز شغل ایجاد کنند (۱۴). با توجه به این امر، ایجاد و تقویت روحیه‌ی کارآفرینی، به خصوص در میان دانشجویان از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

نتایج به دست آمده از این پژوهش حاکی از آن است که دانشجویان از روحیه‌ی کارآفرینی بالاتر از میانگین برخوردار بودند. مطالعه‌ی شمس و همکاران نیز نشان داد که روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان بالاتر از میانگین است (۱۵). از سوی دیگر، مطالعه‌ی رضایی و رهسپار مشخص کرد که میانگین روحیه‌ی کارآفرینی دانشجویان دختر از دانشجویان پسر بیشتر می‌باشد و این تفاوت بین آنها معنی‌دار بوده است (۴). همچنین پژوهش Guo نیز اعلام کرد که بین میانگین روحیه‌ی کارآفرینی زنان و مردان تفاوت معناداری وجود دارد، اما در این مطالعه، نتایج نشان داد که تفاوت معناداری در میانگین روحیه‌ی کارآفرینی بین آنها وجود ندارد (۱۶).

تفاوت میانگین امتیاز عوامل کارآفرینی در رشته‌های تحصیلی مختلف با استفاده از تحلیل واریانس یک طرفه و آزمون تعقیبی Tukey، در عامل نیاز به توفیق معنادار شده است که با نتایج رضایی و رهسپار (۴) همسو بود.

همچنین پژوهش حاضر نشان داد که در عامل نیاز به توفیق رشته‌های مدیریت خدمات بهداشتی درمانی و اتاق عمل بیشترین درصد امتیاز، و رشته‌ی فناوری اطلاعات سلامت کمترین درصد امتیاز، در عامل نیاز به استقلال رشته‌ی فناوری اطلاعات سلامت دارای بیشترین درصد امتیاز، و رشته‌ی علوم آزمایشگاهی کمترین درصد امتیاز، در عامل تمایل به خلاقیت و

تشکر و قدردانی

این مقاله، نتیجه‌ی طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی تهران به شماره قرارداد ۹۲-۰۱-۳۱-۲۱۸۹۵ مورخ ۹۲/۰۲/۱۴ می‌باشد. لذا از حمایت‌های مالی معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی تهران و همچنین تمامی دانشجویان شرکت کننده در این طرح تشکر و قدردانی می‌گردد.

کارآفرینی و خلاقیت هم اضافه شود، تا آنها بتوانند در مواجهه با موقعیت‌های پیش‌بینی نشده‌ی بازار کار، عکس‌العمل مناسب نشان داده و سهم بیشتری از این تغییرات را نصیب خود و جامعه کنند. در این میان وجود کانون‌هایی با عنوان مراکز کارآفرینی در دانشگاه‌های علوم پزشکی که بتواند این امر را برنامه‌ریزی و هدایت نماید، بسیار حائز اهمیت است.

منابع

1. Ahmad Amini Z, Amani Tehran M & Saghezchi MI. Identification of effective factors on entrepreneurship development by a value chain perspective. *Industrial Technology Development* 2010; 8(14): 35-48[Article in Persian].
2. Sajjadi ZS & Ghasemi Banabar HR. Key success factors on social entrepreneurship in Iran – experts' perspective. *Human Resources* 2014; 2(7): 119-37[Article in Persian].
3. Veisi R & Karimzadeh P. Entrepreneurship culture development; factors and solutions: Mazandaran provincial Payam Nour university case study. *The Journal of Planning and Budgeting* 2011; 15(2-3): 159-82[Article in Persian].
4. Rezaee MH & Rahsepar T. A survey of students' entrepreneurship traits (A case study of Darab Islamic Azad University). *New Approaches in Educational Administration* 2010; 2(4): 45-62[Article in Persian].
5. Siadat SA, Rezazade SS & babri H. Entrepreneurship morale among students at Isfahan university of medical sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2012; 12(7): 527-36[Article in Persian].
6. Bank M, Mahdavi Mazdeh M, Zahedi MR & Poormesgari M. Recognition of state universities entrepreneurship indicators and ranking the universities in aspect of entrepreneurship. *Journal of Science and Technology Policy* 2013; 6(1): 81-98[Article in Persian].
7. Kord B & Abtin A. Review the factors affecting on development of rural entrepreneurship in Sistan and Baluchestan province (With focus on developing rural growth centers, Developing in formation and communication technologies and empowerment of rural women). *Geography and Development* 2013; 11(32): 1-14[Article in Persian].
8. Pourkiani M, Amiri A & Azarpour F. The relationship between emotional intelligence and organizational entrepreneurship: A study on personnel of Kerman university of medical sciences. *Health and Development* 2013; 2(3): 214-22[Article in Persian].
9. Momayez A, Ghasemi SA & Ghasemi Sf. Factors affecting women entrepreneurship in business. *Roshd-e-Fanavari* 2013; 9(35): 15-22[Article in Persian].

10. Alipoor A, Shaghghi F & Barghi Irani Z. A differential distribution of entrepreneurial traits in left and right-handed students. *School Psychology* 2012; 1(3): 63-81[Article in Persian].
11. Israel KJ & Johnmark DR. Entrepreneurial mind-set among female university students: A study of university of jos students, Nigeria. *Chinese Business Review* 2014; 13(5): 320-32.
12. Mudondo Chenjerai D. Entrepreneurial perceptions and intentions: An empirical survey of students in the faculty of commerce at great Zimbabwe university, Zimbabwe. *International Journal of Management Sciences* 2014; 2(1): 1-11.
13. Samadaghaei J. Entrepreneurial organizations. Iran: Higher Institute of Research and Training Management and Planning Center; 1999: 309-16[Book in Persian].
14. Ghasemi J, Asadi A & Hoseinia G. Investigating factors affecting entrepreneurial mentality of Tehran university's graduate students. *Iranian Journal of Agricultural Economics And Development Research* 2009; 40(2): 71-9[Article in Persian].
15. Shams A, Hoshmandan Moghadam Fard Z, Rezvanfar A & Movahed Mohammadi H. Assessment of entrepreneurship mentality of agricultural high school students in Zanjan Province. *Iranian Agricultural Extension and Education* 2011; 7(2): 105-14[Article in Persian].
16. Guo KL. Entrepreneurship management in health services: An integrative model. *Journal of Health and Human Services Administration* 2006; 28(4): 504-30.

Study Of Entrepreneurship Spirit Of Students In School Of Allied Medicine Of Tehran University Of Medical Sciences

Rabieyan Mostafa¹(MSc.) - Darrudi Alireza²(BSc. Student)
Bahman Nader²(BSc. Student) - Ahmadi Arefeh²(BSc. Student)
Bashari Negin²(BSc. Student)

1 Instructor, Health Care Management Department, School of Allied Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

2 Health Economic Management Association, Students Scientific Research Center, School of Allied Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Abstract

Received : Apr 2015
Accepted : Jul 2015

Background and Aim: Some economists and authorities in the field of management believe that entrepreneurship is a motive and advancement engine. The development of entrepreneurship requires high level of entrepreneurial spirit and university students are considered to be the cornerstones of such entrepreneurship. Therefore, the study investigated School of Allied Medical Sciences of Tehran University of Medical Sciences student's spirit of entrepreneurship in year 2013.

Materials and Methods: This was a cross-sectional study. The participants were the undergraduate students of school of Allied Medical Sciences of Tehran University of Medical Sciences who entered university in October month of year 2011. Based on stratified random sampling which was proportional to the size of the society, 216 subjects were enrolled. In this study the standardized questionnaire consisted of two parts: demographic characteristics and the information related to the components of entrepreneurship. Data was analyzed using descriptive and inferential statistics (one sample t-test, independent t).

Results: The mean and standard deviation of the age of the students were 20/44 ±1/90 year, respectively. The Percentage of entrepreneurship spirit of all students was 59/90, which was higher than the gained mean percentage (50).

Conclusion: The findings of the study showed that was the studied subjects had high power of spirit of entrepreneurship which higher than the mean percentage. This finding can help the policy-makers to provide a way for the students to plan and implement the programs related to development and education of entrepreneurship.

Key words: Spirit, Entrepreneurship, Students, School of Allied Medicine, Tehran University of Medical Sciences

* Corresponding Author:
Darrudi A;
E-mail:
A.darrudi91@yahoo.com